

مروری بر برخی از کتیبه‌های قرآنی حرم مطهر که در طول چند قرن پدید آمده‌اند

نقوش آسمانی زینت بخش حرم شمس الشموس

از کف حرم تا آن بالا، هر جاسر بچرخد و چشم ببیند، هنر دلبری می‌کند. از بالای ایوان گرفته تا گرداگرد صحن و رواق. این زیبایی‌ها جایی بر روی گچ دیده می‌شود و جایی در قطعه کاشی. در نقطه‌ای هم در صفحه‌ای فلزی. از ترنجی و مستطیل گرفته تا دایره و مربع، کتیبه‌ها در قاب‌ها جا خوش کرده‌اند. کتیبه‌های زیادی در فضای بارگاه منور رضوی دیده می‌شوند. قاب‌هایی که از درهم آمیختگی هنر خوشنویسی و خطاطی و قلم‌زنی و... پدید آمده‌اند. این کتیبه‌ها از عصر تیموری و صفوی تا کنون در گوشه گوشه حرم مطهر شکل گرفته‌اند.

خود دارند. در این نوشتارها ذکر نام خداوند، پیامبر و ائمه علیهم‌السلام می‌شود یا آیات و سوره‌های قرآنی و احادیث بر کتیبه‌نقش می‌بندد و از این جهت همیشه بر فراز است و جایگاهش محترم.

خط طلایی قرآنی از عصر صفوی

در دوره صفوی و شاه عباس اول، حرم مطهر حضرت رضا علیه‌السلام در کانون توجه بود و از این رو معماری و زیباسازی بارگاه منور رضوی در این دوره دستخوش اتفاقات ویژه و مثبتی شد و پای هنرمندان نامداری به حرم مطهر باز شد و آثاری از این دوره به جامانده است. علیرضا عباسی یکی از هنرمندانی است که در این زمان با هنر خوشنویسی خود عازم حرم مطهر شد تا آثاری تاریخی

هنر در خدمت معماری

نصب کتیبه، رکن مهم زیباسازی اماکن مقدس اسلامی است. به این ترتیب که در مساجد، حسینیه‌ها و حرم‌ها این هنر در خدمت معماری قرار می‌گیرد و به معنای واقعی به دیوار و ایوان و ستون و گنبد و... جان می‌بخشد. این هنر در نقاط مختلف حرم مطهر حضرت رضا علیه‌السلام نیز به کار گرفته شده و بیش از ۱۴۰ کتیبه با خطوط و نقوش زیبا به جامانده است. به طور کلی کتیبه‌های بناهای اسلامی از نظر محتوا به پنج گروه اصلی کتیبه‌های مذهبی، احداثیه، مذهبی - احداثیه، تذکری و اشعار تقسیم می‌شوند. کتیبه‌های قرآنی در دسته کتیبه‌های مذهبی قرار می‌گیرند. این گروه کتیبه‌ها، متون نظم و نثر فارسی، عربی و ترکی را در